МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ГО “ВСЕУКРАЇНСЬКА АСАМБЛЕЯ ДОКТОРІВ НАУК
З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ”
МІЖНАРОДНА КАДРОВА АКАДЕМІЯ
UNIVERSIDAD CENTRAL DEL ECUADOR
UNIVERSIDAD TECNOLOGICA ISRAEL (REPÚBLICA DE ECUADOR)
“ANANIA SHIRAKATSI” UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATION (ARMENIA)

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 8

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 30-річчю МАУП

“Актуальні проблеми модернізації
недержавного сектору освіти в Україні
у контексті світових тенденцій і національної практики”

м. Київ, МАУП, 11 квітня 2019 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2019

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 3 від 27.03.19)

Редакційна колегія:
М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 8: Матеріали Міжнар. наук. конф. "Актуальні проблеми модернізації недержавного сектору освіти в Україні у контексті світових тенденцій і націо нальної практики", 11 квітня 2019 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2019. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2019
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2019

Самойленко О. М.
Хмаро-орієнтовані середовища в освіті та їх класифікація *214*
Харабуга С. В.
Концепція управління трудовим потенціалом соціально-економічної системи *216*
Цумарєв М. І.
Роль недержавних закладів освіти у політичній соціалізації молоді та формуванні культури локальної демократії громадянського типу *220*
Богданенко А. І.
Визначення поняття альтернативності системи вищих навчальних закладів, заснованих на недержавній формі власності *223*
Циганенко Г. В., Меліченко Т. Д.
Проектний підхід в управлінні діяльністю недержавного закладу вищої освіти *226*
Башук О. Г., Іванчук Н. О., Трохліб М. В.
Основні освітні принципи платонівської філософії та сучасні реалії *229*
Копик Ю. В., Шнайдер О. В., Ременчук Н. В.
Порівняльна характеристика правових та організаційних засад функціонування державних і приватних вищих навчальних закладів *232*
Свистович Р. С., Карпюк С. В., Лук'янчук А. М.
Адміністративно-правовий шлях забезпечення ефективної діяльності приватного вищого навчального закладу *235*
Зошій І. В.
Модель ефективного формування професійної компетентності майбутніх фахівців галузі права *237*
Кадебська Е. В., Рябушенко Н. П.
Сучасні підходи до забезпечення освіти населення впродовж життя *241*
Олешко О. М.
Короткострокові фахові навчальні курси як альтернативна освітня практика у вищих навчальних закладах *244*
Посвистак О. М.
Щодо аспектів інноваційної діяльності бібліотеки закладу вищої освіти *246*
Кириченко Г. В.
Формування позитивного іміджу державних службовців у процесі їх навчання в недержавних ЗВО *249*
Рудь А. А., Рябенко Г. М.
Досвід недержавної вищої освіти у зарубіжних країнах *252*
Шантырь Е. Е., Чекушина Ю. Н.
Авторитет личности преподавателя как психологическая основа успешной деятельности заведений высшего образования негосударственного сектора *254*
Маньгора В. В.
Роль дистанційної освіти на сучасному етапі *258*

І. В. ЗОШІЙ
канд. психол. наук, Львівський інститут МАУП

МОДЕЛЬ ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ПРАВА

Юридична діяльність багатофункціональна: у своїй роботі юристи використовують навички основ адміністрування, організації праці та управління, ведення правової документації з використанням сучасних інформаційних технологій, а також етики ділового спілкування. Однак виклики часу висувають нові вимоги до сучасного, прогресивного правника, та задачею вищої школи є підготовка конкурентоздатних фахівців юридичної галузі, які спроможні творчо мислити та приймати правильні рішення в тій чи іншій правовій ситуації, тобто мати сформовану професійну компетентність [1, *185*].

Формування професійної компетентності студентів під час навчання розглядають як цілісний процес їх особистісного та професійного зростання. Це пов'язане з тим, що студент уже не задовольняється традиційним типом навчання, лекційною формою проведення занять, простим заучуванням навчального матеріалу, відсутністю зв'язку вивченого з життям, орієнтаціями на засвоєння готових знань тощо.

Формування професійної компетентності — це комплексна проблема, яка вимагає міждисциплінарного підходу до організації психолого-педагогічного забезпечення навчально-виховного процесу.

Процес формування професійної компетентності студентів під час навчання у ЗВО повинен становити фундамент юридичної освіти, який під час практичної діяльності постійно зростатиме за рахунок саморозвитку, самоосвіти, самовдосконалення, самонавчання. Формування професійної компетентності майбутніх юристів потребує від студентів результативного та плідного розвитку всіх пізнавальних можливостей [3, *46*].

Згідно з сучасними тлумачними словниками, модель — це будь-який образ, аналог деякого об'єкту, процесу чи явища, що використовується як його "замінник", "представник"; уявлення або матеріально реалізована система, яка відображає або відтворює об'єкт дослідження та здатна замінити його так, що її вивчення уможливлює виникнення нової інформації про об'єкт.

Науковець Р. В. Каламаж розробила теоретичну модель формування професійної Я-концепції майбутніх юристів. Аналогічно до запропонованих цим автором принципів побудови моделі вважаємо, що модель формування професійної компетентності майбутніх юристів має містити розкриття її сутності як динамічного особистісного новоутворення, уявлення про структурні компоненти, механізми її розвитку та реалізації, функціональне призначення, етапи становлення у ЗВО, під час яких активізуються завдання професійного самовизначення, рівні розвитку на основі системи критеріїв та відповідних показників. Теоретична модель включає також психолого-педагогічні умови, в яких відбувається становлення та цілеспрямоване формування професійної компетентності під час навчання майбутніх юристів [2, *324*].

Під час моделювання процесу формування професійної компетентності майбутніх юристів ми врахували сучасні підходи до забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, викладені в новій редакції "Стандартів і рекомендацій щодо

забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти". Насамперед йдеться про ***студентоцентричне навчання***, викладання та оцінювання, що передбачає заохочення студентів до активної участі у творенні навчального процесу. Студентоцентричне навчання і викладання відіграє важливу роль у стимулюванні студентської мотивації, саморефлексії та активного залучення в навчальний процес.

Складовими розробленої нами моделі формування професійної компетентності є: 1) цільово-методологічний блок; 2) методично-формувальний блок; 3) діагностично-результативний блок.

Цільово-методологічний блок містить мету, що полягає у забезпеченні психолого-педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх юристів. Відповідними завданнями, що забезпечують досягнення мети є розвиток ціннісного ставлення студентів до професійної компетентності, як до компонента професійної юридичної діяльності; сприяння розвитку готовності викладачів до реалізації компетентнісного та студентоцентрованого підходів до формування професійної компетентності майбутніх юристів; забезпечення системного формування структурних компонентів професійної компетентності майбутніх юристів. У результаті теоретичного аналізу нами виокремлено системний, особистісний, комунікативний, компетентнісний, студентоцентричний, діяльнісний та аксіологічний підходи та принципи гуманізації та гуманітаризації, культуровідповідності, фундаменталізації, що сприяють формуванню професійної компетентності майбутніх юристів.

Методично-формувальний блок моделі представлено формами навчання (аудиторні заняття, самостійна робота, юридична клініка), методами навчання (соціально-психологічний тренінг "Формування професійної компетентності майбутніх юристів", тренінг для викладачів "Компетентнісний та студентоцентричний підходи до навчання майбутніх юристів", спеціальна організація занять із спецкурсу "Психологія формування професійної компетентності юристів" з використанням активних методів навчання; індивідуальні та групові бесіди, лекції, диспути, рольові та ділові ігри, розгляд правових ситуацій (кейс-метод), мозковий штурм, участь у конференціях, відповідна організація позанавчального часу студентів, актуалізація їхніх духовних цінностей); засобами навчання: проектувальні (адекватне визначення результатів навчання та основних базових і спеціальних компетентностей), дидактичні засоби, використання сучасних інтернет-технологій та платформ для навчання, власних девайсів студентів тощо, психолого-діагностичні засоби, спеціальними предметами етико-правового спрямування ("Юридична деонтологія", "Судова риторика", "Юридична психологія").

Діагностично-результативний блок моделі містить визначені нами у процесі теоретико-методологічного аналізу змістові компоненти: предметно-змістовий, мотиваційно-ціннісний компонент, етико-деонтологічний, рефлексивно-оцінний, комунікативно-регулятивний; рівні сформованості професійної компетентності майбутніх юристів (низький, середній, високий).

На основі результатів дослідження визначено систему психолого-педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх юристів:

- інтеграція новітніх навчальних технологій у процес навчання майбутніх юристів, застосування сучасних інноваційних (активних, інтерактивних, інформаційних, проектних, проблемних тощо) методів навчання;
- психологізація навчально-виховного процесу, створення сприятливої психологічної атмосфери у навчальному закладі;
- всебічне мотивування навчальної діяльності студентів у процесі вивчення навчальних дисциплін;

Рис. 1. **Модель формування професійної компетентності майбутніх юристів**

- увага до особливостей професійної самосвідомості майбутніх юристів (важливою ознакою, критерієм якої є слідування моральним етичним нормам та деонтологічним принципам юридичної професії);
- врахування викладачами рівня розвитку психологічних складових професійної компетентності та формування професійно-важливих якостей в майбутніх юристів уже на етапі навчання у ЗВО.

Подальший науковий пошук вбачаємо у дослідженнях теоретичних засад та досвіду формування професійної компетентності майбутніх юристів у зарубіжних країнах, а також вивчення психологічних особливостей опанування студентами фаховою правничою діяльністю в умовах інтеграції вищої освіти до європейського та світового освітнього простору.

Джерела

1. Васильев В. Л. Юридическая психология: учебник для вузов / В. Л. Васильев. — СПб.: Питер, 2003. — 656 с.
2. Каламаж Р. В. Психологія становлення професійної Я-концепції майбутніх юристів: моногр. / Р. В. Каламаж. — Острог: Вид-во НаУОА, 2009. — 404 с.
3. Каламаж Р. В. Професійна самосвідомість: теорія та практика формування у ВНЗ: навчально-методичний посібник / Р. В. Каламаж. — Острог: Вид-во НаУОА, 2012. — 148 с.